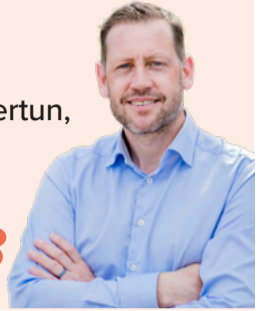

”Vi investerar 500 miljoner ytterligare”

Klas Dagertun, vd.

S3

Majoritet av kvinnorna positiva till gruvjobb

Kaunis Irons arbete med att bryta mot den historiska ”macho-kulturen” inom gruvindustrin ger resultat. Allt fler kvinnor söker sig nu till före-

taget. Vice vd Åsa Allan poängterar att mångfaldsarbetet fortsätter och att det omfattar alla diskrimineringsgrunder.

S8

ÄVENTYRET I ARKTIS LOCKAR

Fyra nya Pajalabor flyttade hit från Sydafrika för äventyret i norr – och jobb på Kaunis Iron. Jakobus Buckle är geolog och frun Inka hästränare, väl i Pajala blev de föräldrar till lilla Freyja.

S2-3

Foto: Joel Henriksson

FÖLJ OSS PÅ

**KAUNIS
IRON**

982

miljoner i vinst 2021 för Kaunis Iron – trots pandemin.

”Vi kommer att öka användningen av fossilfria material i alla våra lastbilar för att göra så att de släpper ut nettonoll inte bara i drift – utan också när det gäller de material de är byggda av”

SÄGER JESSICA SANDSTRÖM, SENIOR VICE PRESIDENT PRODUCT MANAGEMENT, VOLVO LASTVAGNAR.

FRÅN SYDAFRIKA T

Jakobus och Inka Buckle trivs med lugnet och tryggheten i en mindre stad, och ser att Pajala är en bra plats för dottern att växa upp på.

Foto: Joel Henriksson

NU ÄR DE HÄR! Varmt välkomna, Elsabe Cloete, Alan Johnson, Jakobus Buckle och Inka Buckle som alla flyttat från Sydafrika till Pajala i början av året.

I förra numret av Kaunis Aktuellt berättade vi om det pågående projektet att locka sydafrikaner med gruvkompetens till Pajala och arbete på Kaunis Iron. Båda de par som kom på besök under hösten tackade ja och valde att flytta hit. Nu har de börjat sina nya liv i Pajala.

ELSABE CLOETE är resursgeolog och hennes make Alan Johnson är prospekteringsgeolog. De landade i Pajala en fredag i början av februari, och redan på måndagen därefter påbörjade de sina tjänster på Kaunis Iron.

– Allting började med att jag blev kontaktad av en rekryterare på LinkedIn. Vi hade aldrig tänkt

tanken att flytta till Sverige men när frågan kom började vi fundera på det. I slutet av september förra året åkte Alan till Pajala och jag var med på resan digitalt. När jag hämtade honom på flygplatsen efteråt fanns det redan ett samförstånd: vi kommer att flytta!

FÖR JAKOBUS OCH INKA BUCKLE var situationen lite annorlunda, de hade länge funderat på att lämna Sydafrika och flytta utomlands men letat efter rätt tillfälle. Jakobus är geolog och Inka hästtränare. När pandemin slog till sattes flyttplanerna på paus samtidigt som de

fick tid för reflektion och blev ännu mer säkra på att de verkligen ville flytta utomlands. När en rekryterare hörde av sig till Jakobus för att berätta om Kaunis Iron insåg paret att drömmen skulle bli verklighet. Inka besökte Pajala i höstas, ett par veckor efter att Alan var där. Jakobus följde med på resan digitalt.

– Jag berättade för honom att naturen var fantastisk och att människorna var vänliga. Jag märkte också direkt att många som bor här stöttar gruvan och är engagerade i gruvans framtid, det kändes viktigt för oss, säger Inka Buckle.

EFTERSOM INKA VAR GRAVID behövde beslutet fattas snabbt så att de skulle hinna genomföra flytten innan barnet skulle födas. De anlände till Sverige mitt i mörkaste vintern. Jakobus hade aldrig tidigare sett snö så för honom var upplevelsen fascinerande.

– Jag skulle inte säga att det var en chock eftersom jag läst på och visste ungefär vad som väntade. Men det var en otrolig upplevelse, jag kände mig som ett barn på nytt. Vad ska man ha för skor, hur går man i djup snö, hur gör man för att inte få snö i ögonen, hur kör man bil på vintern? Jag hade så många frågor.

330

miljoner har staten tjänat de senaste tre åren i skatteintäkter från Kaunis Iron.

KÄLLA: HAPARANDABLADET.

”Myndigheter som inte svarar i tid bör straffas”

KAUNIS IRONS STYRELSEORDFÖRANDE ANDERS SUNDSTRÖM OM TILLSTÅNDS-PROCESSERNA TILL SVENSKA DAGBLADET.

ILL PAJALA

Alan Johnson och Elsabe Cloete från Sydafrika är nu kollegor på Kaunis Iron.

Foto: Joel Henriksson

Vad ska man ha för skor, hur går man i djup snö, hur gör man för att inte få snö i ögonen, hur kör man bil på vintern? Jag hade så många frågor.

EFTER SEX VECKOR i Sverige föddes lilla Freyja på förlossningen i Gällivare. I dag är Inka hemma med dottern och Jakobus har kommit igång med jobbet hos Kaunis Iron där han arbetar som geolog. Även om mycket är nytt så känner han sig trygg med själva arbetet som han kan väl och har lång erfarenhet av.

– Något jag uppskattar med arbetskulturen här är att man fattar besluten tillsammans. Det är inte så att chefen bestämmer allt, utan man diskuterar sig fram till den bästa lösningen och tar ett gemensamt beslut. Det är mindre hierarkiskt på många sätt, alla pratar med varandra, även mellan avdelningarna, säger Jakobus Buckle.

– Alla är väldigt engagerade i sina jobb och det är många som vill visa och berätta så det har varit lätt att lära känna företaget. Det är kul att det finns så mycket samarbete och så är det kul att jobba i en så pass ny organisation där det inte finns en massa gamla strukturer, säger Elsabe Cloete.

Just nu försöker båda paren lära sig svenska. Planen är att bo lång-

siktigt i Pajala och de deltar redan i vissa arbetsmöten på svenska och har lärt sig många gruvrelaterade ord. Kaunis Iron har anlitat en svensklärare åt dem så de hoppas att det ska gå fort med språket.

Eftersom de tidigare arbetat inom gruvindustrin bodde båda paren på platser som på många sätt liknade Pajala redan innan, även om klimatet var helt annorlunda.

– Det var otroligt varmt där vi bodde, men i övrigt inte helt olik. Men i Aggeneys, där vi bodde innan fanns bara en affär, här finns flera affärer så det uppskattar vi, berättar Elsabe Cloete.

NÄR DET GÄLLER MÖTET med Pajalaborna upplever de nya invånarna att de blivit väl emottagna av grannarna och fått mycket hjälp. Nu står husköp på agendan för båda paren som för närvarande hyr sina boenden.

– Vi har redan märkt att man måste följa marknaden noga och fråga runt, det finns inte så många hus till salu och många säljs innan det blir en öppen budgivning, säger Alan Johnson. ○

VARFÖR SYDAFRIKA?

Det finns flera anledningar till att just Sydafrika är ett relevant land för internationella rekryteringar till Kaunis Iron. Där finns en stor gruvindustri samtidigt som det finns ekonomiska och sociala problem som gör att många medborgare söker sig till andra länder. Eftersom arbetslösheten i Pajala är historiskt låg finns behovet av att locka människor att flytta till stan för att fylla rekryteringsbehovet.

Lär känna inflyttarna:

Namn: Inka Buckle. **Ålder:** 32.
Yrke: Ryttare och entreprenör.
Favoritmat: Pizza.
Intressen: Hållbart jordbruk, hästar och natur.
Det bästa med Pajala: Skogar och de välkomnande människorna.

Namn: Jakobus Buckle.
Ålder: 35.
Yrke: Geolog.
Favoritmat: Sushi.
Intressen: Vandring, trädgårdsarbete och läsning.
Det bästa med Pajala: Närheten till naturen.

Namn: Elsabe Cloete. **Ålder:** 36.
Yrke: Resursgeolog.
Favoritmat: Lammkotletter på grillen.
Intressen: Aktuella frågor, vandring och camping (och fram till nyligen, att göra klart min master).
Det bästa med Pajala: Den vänliga lokalbefolkningen och Pajala badhus.

Namn: Alan Johnson. **Ålder:** 38.
Yrke: Prospekteringsgeolog.
Favoritmat: Rökt röding och potatis från Tornedalen.
Intressen: Fiske, foto, vandring och geologi.
Det bästa med Pajala: Småstadsliv vid den vackra Torneälven.

KRÖNIKA

Klas Dagertun

VD, KAUNIS IRON

”Historiskt höga nivåer”

ÄNTLIGEN HAR VI FÅTT RO OCH KAN BLICKA FRAMÅT. Efter drygt fyra års ifrågasättanden var mark- och miljödomstolens dom i återkallelsemålet den 13 januari i år glasklar – vår verksamhet bedrivs inte på ett otillåtet sätt. Nuvarande tillstånd återkallas ej. Det kan låta banalt men processen har genuint skadat oss. Förutom känslan att bli misskrediterad publikt har kompetensförsörjning, finansiering och kund- och leverantörsrelationer försvårats. Vårt förtroende hos allmänheten har också delvis ifrågasatts. Idag är dock situationen helt annorlunda även om vi har den viktigaste kampen framför oss – prövningen av vår nya tillståndsansökan som ligger på mark- och miljödomstolens bord för avgörande i höst.

RENT KONKRET INNEBÄR denna nyfunna tillförsikt att nyinvesteringar kan planeras. På årsstämman den 17 mars gav ägarna sitt stöd till att påbörja investeringarna för nästa generations gruvverksamhet, det vi kallar Kaunis 2.0. I en första fas ska anrikningsverket kompletteras med ytterligare processteg för att kunna leverera en ännu mera hållbar järnmalm. En investering som kommande år uppgår till en halv miljard kronor. I steg två ska dagbrotten i Sahavaara och Palotieva öppnas. Det skapar framtidstro för en långsiktig gruvnäring i Tornedalen.

UR ETT GLOBALT och humanitärt perspektiv kan frågan om nuvarande och framtida tillstånd framstå trivial med tanke på krisen i Europa. Rysslands invasionskrig i Ukraina har skakat om hela världen. Båda länderna är stora producenter av såväl järnmalm som stål. Vi märker en ökad efterfrågan från länder som tidigare haft beroende från dessa länder. Marknadsläget är fortsatt starkt med priser som klamrar sig kvar på historiskt höga nivåer. Samtidigt ser vi effekten av prisökningar, brustna leveranskedjor och brist på vissa insatsvaror. Bara drivmedelsprisets höjning har påverkat oss med nästan 80 miljoner kronor jämfört med fjolåret.

SIST MEN INTE MINST. Ibland säger man att ett gruvbolags viktigaste tillgång är dess mineraltillgångar. Vi pratar hellre om den andra sidan om myntet, om vår organisation och våra medarbetare. Mer än 500 personer är direkt sysselsatta i verksamheten. Det motsvarar ungefär 20 procent av de invånare i Pajala kommun som finns ute på arbetsmarknaden. Utan engagerade medarbetare som delar vår värdegrund och brinner för en gruvnäring i Tornedalen skulle vi inte kunna blicka framåt med samma tillförsikt. Att vi alla delar samma vision syns också när vi gör våra medarbetarundersökningar. Ända sedan starten har vi legat klart högre än branschgenomsnittet på i princip alla områden! ○

Ida Kreivi Barsk jobbar i dag som mättekniker på Kaunis Iron.

Foto: Joel Henriksson

SOMMARVIKARIEN SOM STANNANDE KVAR

IDA KREIVI BARSK fick sommarjobb som kaxprovtagare på Kaunis Iron sommaren 2021. Ett år senare är hon fortfarande kvar i gruvan och stortrivs i Pajala.

– Som det känns nu vill jag vara kvar i Pajala för all framtid, så länge det finns jobb.

Ida Kreivi Barsk hade jobbat i förskolan, på ett hvb-hem och som elevassistent. Funderat på yrken som socionom och lärare. Till gruvan skulle hon aldrig, det hade hon sagt till alla hon kände. Men våren 2021 skickade Ida Kreivi Barsk in en ansökan till ett sommarvikariat på Kaunis Iron. Hon fick jobbet och började som kaxprovtagare i maj förra året.

– När jag läste annonsen kände jag hur ska jag kunna det här? Men när jag väl kom in och gick bredvid en kollega så var det inte så svårt, säger Ida Kreivi Barsk.

HUR HAR DET HÄR ÅRET VARIT?

– Det har varit spännande! Under hösten behövde de mättekniker och frågade om jag kunde tänka

mig att hoppa in och vikariera och sen har jag helt enkelt blivit kvar där. Det är helt annorlunda från andra jobb jag haft så det har krävts väldigt mycket i och med att allt har varit nytt. Jag har fått utvecklas väldigt mycket.

VAD GÖR DU PÅ JOBBET?

– Som mättekniker har jag himla många arbetsuppgifter. Mäta in grejer, sätta ut, samla in data till planeringsavdelningen och flyga med drönare för att kunna beräkna upplag. Sen är det ganska mycket jobb vid datorn med att uppdatera kartor och vid sprängningar är det vi som ska se till att alla får information. Vi är mycket utomhus, och jobbar också framför datorn. Jag tycker om att det är mycket variation.

Det känns jättekul att de satsar på en.

HUR ÄR DET ATT JOBBA PÅ KAUNIS IRON?

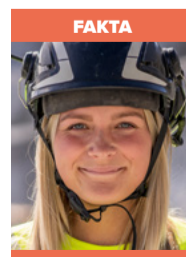
– Det känns verkligen kul att få chansen att stanna kvar med tanke på att jag inte har någon utbildning inom det här. Det känns jättekul att de satsar på en. Min chef Alexander har tidigare jobbat som mättekniker och han är otroligt duktig och kunnig, stöttar upp och har svar på alla frågor som jag har. Det är en trygghet att chefen har koll på mitt område.

HUR TRIVS DU I PAJALA?

– När jag var yngre ville jag härifrån, det kändes som man var tvungen för att bli nåt men nu trivs jag jättebra. Som det känns nu vill jag vara kvar här för all framtid, så länge det finns jobb.

VAD SKULLE DU VILJA SÄGA TILL ALLA PAJALAUNGDOMAR SOM TAR STUDENTEN I ÅR?

– Absolut att de ska söka sig till Kaunis Iron om man känner att man kan tänka sig att jobba inom gruvindustrin, även om man inte haft den tanken innan. Det finns olika tjänster, som truckförare, lastare, inom anrikningsverket, kaxprovtagare och massa annat. Bara testa och sök. Det behöver inte alls vara som man har tänkt sig. ○

Namn: Ida Kreivi Barsk.
Ålder: 24 år.
Bor: I en villa i centrala Pajala.
Familj: Sambo.

Fyra stipendier delades ut

Tilde Mattsson och William Mäkitalo, Pajala Centralskola tillsammans med Åsa Allan, vice vd, Kaunis Iron.

Elias Hammarström, Kangos kultur- och ekologiska.

Julia Esberg, Gårdbyskolan i Korpilombolo, tillsammans med Kaunis Irons personalchef Sara Stridsman, personalchef Kaunis Iron.

VID SKOLAVSLUTNINGARNA i år har Kaunis Iron för andra året i rad delat ut stipendier till fyra niondeklassare i Pajala kommun. Det är skolornas lärare som valt ut en elev i varje avgångsklass som genom sin skoltid levtt upp till Kaunis Irons värderingar: **Respekt, engagemang och nyfikenhet.**

– Vi gärna vill lyfta våra fina ungdomar! De är ju vår framtid – viktiga ambassadörer för kommunen och potentiell framtida arbetskraft för oss på Kaunis Iron. Vi vill uppmuntra och belöna elever som under sin studietid varit goda förebilder och bidragit till skolan, kamraterna och klassen utifrån våra värderingar, säger Åsa Allan, vice vd på Kaunis Iron.

Summan på stipendiet är 1 000 kronor. En av eleverna som prisades på examensdagen var Julia Esberg. Hon gick ut årskurs nio på Gårdbyskolan i Korpilombolo.

– Att få det här stipendiet gav mig en extra motivation till att fortsätta jobba hårt för att nå mina mål, och engagera mig i frågor som handlar om inkludering och jämställdhet, säger hon.

Lena Hannu, rektor vid Centralskolan i Pajala tycker att stipendiet är en tydlig signal kring värdegrund.

– Jag tror att Kaunis Irons initiativ är av stor betydelse för eleverna. Det blir ju en form av samverkan mellan skola och näringsliv, vilket vi också ska ha enligt vår läroplan. Det är viktigt att man redan under grundskolan kommer i kontakt med det som väntar ute i arbetsliv och vad man som individ förväntas bidra med till en arbetsplats.

Responsen från lärarkår och elever har varit enbart positiv, berättar Lena.

– Alla har tyckt att det är ett uppskattat inslag på skolavslutningen, något lite extra som skapar spänning och förväntan. Jag tror också att det väcker en framtidstro hos de unga och kan så ett frö kring de möjligheter till arbete som finns här i Pajala. ○

Ampa Kumpula, chaufför, Kaunis Iron.

Jakob Oftebro spelar Carl Hamilton.

Hamilton i Kaunisvaara

NU FINNS ALLA ÅTTA avsnitt av Hamilton att se på TV4Play och Cmore. I avsnitt 3 reser Carl Hamilton till Norrbotten och en av inspelningsplatserna är vårt dagbrott i Kaunisvaara. Ampa Kumpula är till vardags chaufför på Kaunis Iron och en av statisterna.

HEJ AMPPA! HUR VAR DET ATT VARA STATIST I HAMILTON?

– Det var jätteroligt. Spännande att se hur en filminspelning går till. Vi följde direktiv, och gjorde som vi ombads vid tagning och filmning. Platsbyten för olika scener, och nya arbetsuppgifter. Sen var det ju lite väntan mellan varven, och en massa omtagningar. Både regnväder och stekande sol.

VAR DU NERVÖS?

– Jag hade ingen tidigare erfarenhet, så nervöst var det ju. Men vi fick bra info om hur de går till och vad som händer så då kändes det tryggt. Vi fick så vänligt bemötande av alla, och man kände sig som en i gänget. Ångrar inte att jag sökte, det var en mycket trevlig erfarenhet.

HAR DU SETT AVSNITTET?

– Ja, jag har tittat på avsnittet och hela serien. Bra serie.

BLIR DET FLER FILMROLLER NU?

– Det vet man aldrig, inte alls omöjligt. Om det råkar dyka upp nåt som verkar spännande. ○

Malmens väg ut i världen

Sverige har i dag 12 gruvor och producerar mest järnmalm i hela Europa.

Dagens svenska malmgruvor finns i främst i Norrbotten, Västerbotten och Bergslagen i Mellansverige. Gruvorna brukar delas upp i två typer – dagbrott och underjordsgruvor. I dagbrott bryts malmen från marken, inte under jord.

Vi på Kaunis Iron bryter för närvarande malm i ett dagbrott, Tapuli i Kaunisvaara, men ytterligare två dagbrott planeras öppna – Sahavaara och Palotieva.

Har du koll på hur hela resan ser ut?

Vi tar det från början →

1 VÄGTRANSPORT
När järnmalmens förädlats till slig i anrikningsverket har vi vår slutprodukt. Sligen fraktas med lastbil till Svappavaara längs väg 99, 395 och E45 västerut. Varje dygn körs runt 90-100 lass malm, fördelat på 25-30 lastbilar.

ANNICA LINDSTRÖM, LASTBILSFÖRARE:

"Vi chaufförer jobbar i olika skift, min dag börjar kl. 04.10 men de andra har sina tider. Jag börjar dagen i Junosuando där jag hämtar upp en tom lastbil och tar ett nykterhetstest, sedan kör jag till Kaunisvaara där bilen lastas. Därefter kör jag hela vägen till Pitkäjärvi och lastar av, sedan tillbaka i Junosuando igen där jag tar lunchrast. Den rundan kallas "en helsväng" och jag gör två sådana på en arbetsdag innan jag slutar vid 15.30."

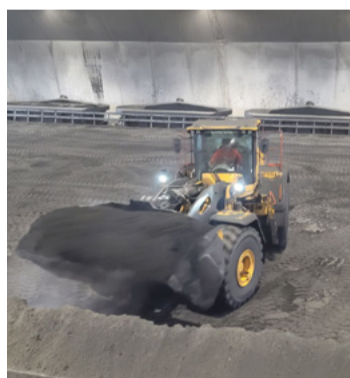
2 JUNOSUANDO
Det är vår trafikledning i Junosuando som detaljkontrollerar våra lastbilstransporter. De har koll dygnet runt på hastighet, bränsleförbrukning och var fordonen befinner sig.

KRISTA RANDELÖV, TRAFIK- OCH ARBETSLEDARE I JUNOSUANDO:

"Vi är alltid två trafikledare i tjänst, dygnet runt. En har rollen som trafikledare och den andra som arbetsledare. Man jobbar alltid med samma person och man lär verkligen känna varandra, jag och min kollega har jobbat tillsammans i ett år och numera behöver vi knappt använda hela meningarna när vi kommunicerar. Vi förstår varandra ändå. Vårt jobb är att hålla trafiken rullande, vi ser till att skicka ut halkbekämpning eller plogning vid behov och att man får hjälp om bilen krånglar eller får punktering. Målet är att alltid ha 27 bilar som rullar mellan Kaunisvaara och Pitkäjärvi."

3 PITKÄJÄRVI
I Pitkäjärvi finns vår omlastningsstation. Där lastas järnmalmkoncentratet om för att transporteras vidare med tåg längs Malmbanan, hela vägen till Narviks hamn.

JOHAN UVÉN, TÅGLASTARE, BDX:

"Det går två tåg per dag och vi jobbar alltid i par. Lastbilarna tippar malmslignen i vårt lastningstält. Det är viktigt att det sprids ut ordentligt så att det inte rinner över. Jag kör en hjullastare på 32 ton och med den lastar jag tågagnarna. Vi försöker lasta tåget till 95-97 procent av maxvikten. Tidigare hade vi bara baracker här men numera har vi ett jättefint fikarum. Jag tror vi har Sveriges godaste kaffe! Lastbilsförarna är ibland lite osäkra på om de vågar komma in och fika med oss men det får de gärna göra, alla är välkomna!"

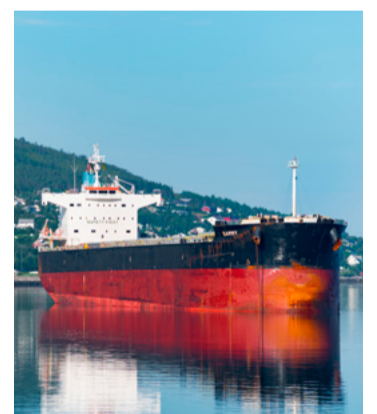
4 TÅGTRANSPORT
När sligen lastats på tågagnarna i Pitkäjärvi är det dags att åka vidare mot Narvik.

MIA MÖRTLUND, LOKFÖRARE, RAILCARE:

"Mitt pass börjar hemma i Kiruna, därifrån kör jag firmans bil ut till Pitkäjärvi där tåget står färdiglastat. Jag går igenom säkerhetsrutinerna och anmäler att jag är klar att åka, sedan kör jag tåget mot Narvik. Vanligtvis tar resan ungefär 4,5 timme. När jag kommer fram står min kollega redo att ta över mina lok och köra tillbaka de tomma vagnarna. Jag går till en lägenhet i Narvik där jag vilar ungefär 9,5 timmar, sedan är det dags att köra tillbaka igen med nästa tomma tåg. Normalt sett är jag borta ungefär ett dygn när jag jobbar."

5 NARVIK
I malmhamnen i Narvik lastas malmen på båt för vidare transport ut till våra kunder.

KLAS DAGERTUN, VD:

"Malmslignen omlastas från tåg till fartyg via ett stort lager och långa transportband med en så kallad skeppslastare. Att lasta en båt tar nästan en vecka. Båtarna är bland de största oceangående fartygen som finns och rymmer upp till 180 000 ton järnmalm. Trots att Narvik ligger långt norrut är det nästan aldrig minusgrader på grund av den direkta närheten till golfströmmen. Kunderna finns bland annat i Europa, Mellanöstern, Kina och Japan. Seglatsen över världshaven kan ta upp till 60 dagar. Hos våra kunder förädlas sligen till pellets, som används för att framställa stål."

64 procent av kvinnorna positiva till jobb i gruvan

Åsa Allan, vice vd och Sara Stridsman, personalchef.

Foto: Joel Henriksson

GRUVBRANSCHEN HAR LÄNGE varit mansdominerad och det finns en bild av hård jargong, sexism och exkludering. Kaunis Iron vill vara annorlunda och bidra till att bygga en ny branschkultur. Som ett relativt nystartat företag finns möjligheten att börja om från början och bli de man vill vara, utan att behöva dras med något som "sitter i väggarna".

Arbetet med företagskulturen började redan 2019, då företaget hade ungefär hälften så många anställda som i dag. Det inleddes med att ta reda på vad de anställda kände att Kaunis Iron stod för och vad som var viktigt för att de skulle trivas på jobbet. Arbetet landade i tre värderingar: respekt, engagemang och nyfikenhet.

– Våra värderingar är centrala för oss som företag och en viktig del i introduktionen av

nyanställda. De är också något vi pratar om redan vid rekryteringen. För att trivas här behöver man känna igen sig i våra värderingar och tycka att de är viktiga, säger Åsa Allan, vice vd och hållbarhetsansvarig.

Varje år genomförs en medarbetarundersökning vilket är en möjlighet att följa upp värderingsarbetet och ta pulsen på hur det går. Den senaste mätningen genomfördes i februari.

– Där ställer vi frågan om man som anställd känner till våra grundläggande vär-

deringar och om man anser att vi arbetar systematiskt med dem. Resultatet visar att personalen, och särskilt de nyanställda, har bra koll på värderingarna, säger Sara Stridsman, personalchef.

MEDARBETARUNDERSÖKNINGEN gör det också möjligt att jämföra sig med andra aktörer inom liknande branscher och där är det tydligt att Kaunis Iron ligger bättre än genomsnittet på i princip alla områden.

– Men det här är inte ett arbete man blir klar med utan det behöver pågå hela tiden. Jargong och machokultur är djupt rotat i branschen och ibland kanske man inte själv är medveten om hur något man säger kan uppfattas av andra. För oss är det viktigt att alla som arbetar här ska känna att de kan vara sig själva på jobbet och att man som anställd vet hur man ska agera om man uppmärksammar en situation som inte känns bra utifrån våra värderingar, säger Åsa Allan.

PÅ KAUNIS IRON finns medarbetare med över 30 olika nationaliteter. Svenskar och finländare är de vanligaste, men det finns även anställda från Sydafrika, Tyskland, Iran och Brasilien. När det gäller specialistkompetenser som är svåra att hitta lokalt ser man hela världen som sin rekryteringsbas och det är så klart extra viktigt att inflyttarna känner sig välkomnade och varmt emottagna.

– När det gäller rekrytering från andra länder har vi sett att förarbetet är väldigt viktigt. Vi försöker förbereda de vi rekryterar så att de lärt känna samhället och kulturen så mycket som möjligt innan de kommer hit, så att de vet vad som väntar, säger Sara Stridsman.

GRUVBRANSCHEN I STORT har i dag 17 procent kvinnor. På Kaunis Iron är 23 procent av de anställda kvinnor och det långsiktiga målet är att personalstyrkan ska spegla samhället i stort.

– Vi har många yrken hos oss som av tradition är mansdominerade men den bilden vill vi ändra på. Visst finns ett fåtal roller hos oss som innehåller en del tunga lyft, men både män och kvinnor klarar de rollerna bra. Vårt mål är alltid att minimera mängden lyft och att använda tekniska hjälpmedel som underlättar så att arbetsmiljön ska vara bra för alla, säger Åsa Allan.

Att öka andelen kvinnor bland de anställda är både ett sätt att öka rekryteringsbasen och en möjlighet att förflytta kulturen internt.

– När vi har en blandad personalstyrka minskar risken för att sexistisk eller exkluderande jargong förekommer. Vi har gjort en undersökning som visar att 64 procent av de kvinnor som bor i Pajala kan tänka sig att jobba inom gruvindustrin och det bådagar gott inför framtiden, säger Sara Stridsman, personalchef.

MEN DET ÄR INTE BARA jämställdhet som är viktigt för Kaunis Iron. Respekt är en av värderingarna och den omfattar alla diskrimineringsgrunder.

– Jag tror vi, precis som övriga samhället här i Tornedalen, har en del att jobba med när det gäller att ha en tillåtande kultur kring HBTQ-personer och olika religioner. Vi behöver vara lyhörda och ta upp alla aspekter av vad det innebär att visa varandra respekt, säger Åsa Allan. ○

UTDRAG UR MEDARBETARUNDERSÖKNINGEN:

Årets medarbetarundersökning var den andra som Kaunis Iron genomförde. Svarefrekvensen var 77 procent. Frågorna är ställda så att man anger 1 – 5 där 1 = instämmer inte alls, 5 = instämmer helt. Resultaten visas i form av medelvärden.

Högst resultat

Mitt arbete är viktigt och bidrar till att vi på Kaunis Iron når våra mål 4,4
Jag känner till Kaunis Irons grundläggande värderingar 4,3
Jag känner gemenskap med min arbetsgrupp 4,3

Lägst resultat

Kaunis Iron arbetar aktivt med frågor rörande stress och ohälsa 3,2
På Kaunis Iron tas mina åsikter och synpunkter tillvara 3,3
Kaunis Iron uppmuntrar mig att dela mina tankar och idéer om hur vi kan förbättras som organisation 3,4

Kaunis Irons Vd inviger Tornedalen Pride

Klas Dagertun, vd, Kaunis Iron.

Foto: Petra Älvstrand

TORNEDALEN PRIDE har arrangerats i samband med Pajala marknad sedan 2014. Efter två somrar med pandemi är det många som ser fram emot att åter kunna samlas för den årliga prideparaden. Kaunis Iron är återigen stolta sponsorer precis som senast.

Vd Klas Dagertun invigningstalar.

– En viktig grund i våra värderingar är respekt och tillåtelse för människors olikheter, vare sig det handlar om etnicitet, trosuppfattning, genusperspektiv eller sexuell läggning. Vi vill visa

och vara tydliga i såväl ord som handling att vi menar vad vi säger. Därför känns det viktigt bidra här, eftersom Pride just handlar om människors lika värde och rätt att vara som man är och tillåtas älska den man älskar.

– Vi är oerhört glada över att Kaunis Iron går in och möjliggör Tornedalen Pride. Det är oerhört viktigt att en så stor aktör och arbetsgivare står upp för alla människors lika värde och hjälper oss att skapa ett Tornedalen som är öppet och välkomnande för alla, säger David Forsberg, projektledare på RFSL Norrbotten. ○

PAJALA MARKNAD/ TORNEDALEN PRIDE

Pajala Marknad infaller alltid andra helgen efter midsommar, i år blir det den 8 – 10 juli. Dagarna bjuder på shopping och aktiviteter för hela familjen, kvällstid ett bubblande nöjesliv.

Tornedalen Pride

Prideparaden går av stapeln på lördagen, paradtältet börjar kl. 14.45 och paraden kl. 15.

FAKTA/SPONSRING

Kriterier för att ansöka om sponsring från Kaunis Iron:

Vår sponsring har ett fokus på:

- Verksamhet för barn och unga.
- Vi söker efter en bredd, vi sponsrar kultur, idrott, samhällsutveckling och innovation.
- De projekt/föreningar vi sponsrar ska ta ansvar för miljö och hållbarhet.
- De projekt/föreningar vi sponsrar ska arbeta för ökad jämställdhet och mångfald.
- Vi ser gärna att projekt/föreningar kan påvisa långsiktighet.

Vi undviker att sponsra:

- Enskilda individer eller lag, vi stöttar helst på föreningsnivå.
- Politiska och religiösa organisationer.
- Verksamheter som strider mot bolagets värderingar, etik och moral.
- Affärsdrivande verksamheter.

Regissören Bror Astermo försöker bläddra i ett genomblött manus.

Foto: Marika Solgevik Svåla

Lycklig lax kom tillbaka

DEN 2-7 JULI spelade Tornedalsteatern återigen publiksuccén från 1999 och 2000. "Den lycklige laxen", en musikal om Pajalas historia från 1600-talet till nutid, och järnmalmen spelar en viktig roll. Kaunis Iron var stolt sponsor av föreställningarna.

– Den här musikalen börjar med att en Lars Larsson från Junosundo hittar järnmalm i området på 1600-talet. Och den slutar i nutid, med att Kaunis Iron kommit hit och tagit över järnmalmsgruvan i Pajala. Gruvindustrin finns med på flera olika sätt i musikalen, berättar Mia Fors, producent på Tornedalsteatern.

Mia Fors.

Det var efterlängtat premiär den 2 juli på Torneälvens strand. Premiären var planerad redan förra året men coronapandemin gjorde att den fick flyttas framåt i tiden.

– I den här musikalen finns närmare 100 roller och därmed plats för många skådespelare i olika åldrar. Vi hoppas förstås att denna stora sommar-teater ska locka fler skådespelare till vår verksamhet, säger Mia Fors.

Ensemblen bestod av närmare 30 amatörskådespelare varav vissa var rutinerade och andra stod på scenen för första gången.

– Det var särskilt knepigt att få tag på karlar, men vi är otroligt nöjda med vår fina ensemble.

Kaunis Iron sponsrade föreställningen med 30 000 kronor.

– För oss är det jättekul att finnas med som sponsorer till en musikal som handlar om precis det vi brinner för: platsen Tornedalen och järnmalmen! Att driva järnmalmsgruvan i Pajala är att skriva in sig i den här platsens historia och vara med och forma framtiden, säger Åsa Allan, vice Vd på Kaunis Iron.

Mia Fors ser samarbetet med Kaunis Iron som en möjlighet att nå utanför den vanliga publiken.

– Förutom att pengar alltid är välkommet så hoppas vi att kunna nå en ny publik genom det här samarbetet. Det kanske finns folk som jobbar på Kaunis Iron som inte känner till oss sedan tidigare men upptäckt oss nu! ○

Nybörjare är välkomna att prova på Roller Derby i Rian kl. 18 på onsdagar.

Foto: Joel Henriksson

Ny sektion i Pajala IF

KAUNIS IRON är sedan 2019 stolta sponsorer av Pajala IF. Sedan i våras har föreningen ett nytt lag i en ny sport: Roller Derby!

En av spelarna i Pajala IF är Jenny Palosaari som också är prospekteringsgeolog på Kaunis Iron.

– Vi är sex spelare i nuläget men vi vill gärna bli fler! Man behöver inga förkunskaper och vi har några uppsättningar låneutrustning, säger Jenny Palosaari.

Roller derby spelas inomhus på en oval bana och ett lag består av högst 14 spelare (blockers och jammers). Idén är att genom offensiv hjälpa sin egen jammer att samla poäng samtidigt som man spelar defensivt mot motståndarens jammer.

Eftersom laget är nystartat har de inte mött något annat lag ännu. Flera är nybörjare och håller som bäst på att lära sig grundtekniken.

– Roller Derby är en fartfylld sport med mycket teknik och en härlig atmosfär. Det blir en hel del tacklingar också! ○

FAKTA/KONTAKT

Laget tränar i Rian i Pajala på onsdagar kl. 18 och tjejer/kvinnor över 16 år som vill prova på är välkomna dit. Vill du komma i kontakt med Roller Derby-laget? Skriv till lagets konto på instagram: @laaksorollers

”Jag hade inte vågat st

DET SENASTE ÅRET har flera nya företagare tagit plats i Pajala och Kaunisvaara. De ser gruvan som en trygghet som bidrar till att de vågar satsa på att följa sina drömmar. Vi har träffat tre nyblivna egenföretagare: en pralinör, en tatueringsspecialist och en kock.

EVELINA WORONIN DRIVER JÄRNGRILLEN

I februari i år tog Evelina Woronin från Värmland över Järngrillen där Kaunis Irons personal äter sig ordentligt mätta på lunchen.

– Jag hade bara bott här några månader när jag fick frågan om att ta över grillen, den förra ägaren ringde mig på vinst och förlust. Jag hade länge velat ha en matvagn så jag nappade direkt, säger Evelina Woronin.

Evelina flyttade från Luleå till Kaunisvaara för att bli sambo med pojkvännen, som jobbar på Forcitt, för ett år sedan.

– Jag trivs verkligen i byn. Det finns en fantastisk gemenskap, det har varit lätt att lära känna grannar och att komma in i jaktlaget, säger hon.

Jag trivs verkligen i byn. Det finns en fantastisk gemenskap, det har varit lätt att lära känna grannar och att komma in i jaktlaget.

EVELINA WORONIN, JÄRNGRILLEN

På Järngrillen finns en meny som till stor del består av lokala råvaror och som Evelina hela tiden utvecklar. Varje dag serveras en ”husman” som gärna ska vara god och nyttig, och så finns en grillmeny. Just nu tävlar två Kaunis Iron-anställda om vem som kan äta den största hamburgaren till lunch.

– En person som jag kallar för ”Gruvtrollet” leder för tillfället med 8 stycken 150 grams hamburgare mellan två bröd. Men rekordet kommer inom kort att utmanas av ”Gruvgoliat” som siktar på 10! berättar Evelina.

Hon gläds åt att så många nya företag startat den senaste tiden.

– Som inflyttad har det varit väldigt lätt att få jobb. Det är ju helt fantastiskt att man kan få ett samtal bara sådär om att ta över en matvagn!

SKROTGÅRDEN ÄR PAJALAS FÖRSTA TATUERINGSSTUDIO

I november förra året startade Sanne Kangas från Pajala tatueringssstudio Skrotgården.

– Det är något jag tänkt på länge men jag visste inte att det skulle bli verklighet. Jag har sagt flera gånger att ”om jag någon gång startar en tatueringssstudio så ska den ligga i Pajala och heta Skrotgården”. Och jag har hållit mitt ord!

Från att hon bestämde sig i höstas fram till att det hela var genomfört gick det fort. Namnet Skrotgården kommer från tv-serien om Skrot-Nisse som hon såg om och om igen på VHS som barn. Lokalen, som ligger på Tornedalsvägen,

Jag tror inte jag hade vågat starta företaget nu om inte Kaunis Iron hade existerat, det känns som en trygghet och så flyttar det in mycket nytt folk i stan.

SANNE KANGAS, SKROTGÅRDEN

var ledig och passade perfekt för ändamålet.

– Det visade sig att många som bor i Pajala velat ha en tatuering hela livet, men att det inte blivit av då möjligheten inte funnits här på plats. Ska man göra en större tatuering vill man ju gärna komma in och diskutera i lugn och ro innan, det är inte så lätt om man behöver resa långt.

Kaunis Iron är en bidragande orsak till att hon vågar satsa.

– Jag tror inte jag hade vågat starta företaget nu om inte Kaunis Iron hade existerat, det känns som en trygghet och så flyttar det in mycket nytt folk i stan.

Hon har ännu inte gjort sin första Kaunis Iron-tatuering men planeringen är igång.

– På Pajala marknad kommer jag att ha drop-in där jag erbjuder ”flash-tatueringar”, det är tatueringar som går ganska fort att göra och där man väljer från färdiga skisser som kan anpassas efter kundens önskemål. Där tänkte jag ha lite Kaunis Iron-relaterade förslag.

Evelina Woronin serverar mat till Kaunis Irons anställda och kör även ut matlådor till

PAVLI ÄR PRALINÖREN SOM SATSAR PÅ PAJALA

Sedan den 1 mars i år satsar Pavlina Novakova helhjärtat på praliner med nystartade företaget ”Sweets treats by Pavli”. Den lilla butiken med pralinverkstad ligger på Tornedalsvägen 14.

Flyttlasset gick från Tjeckien till Pajala för 20 år sedan och Pavli har alltid trivts i stan även om det känts osäkert i perioder.

– När jag la ner caféet för ett par år sedan så funderade vi på att flytta härifrån. Men så fick min sambo jobb på Kaunis Iron, gruvan gav både hopp och jobb till många och vi bestämde oss för att fortsätta livet här.

Pralinerna görs i alla möjliga smaker och former, gärna med lokal anknytning. Pavli har precis utvecklat en pralin som hon kallar för Kaunis.

BRUKSSAMHÄLLET: Stål och järn tillverkades i Norrbotten redan för 2000 år sedan

Fotograf: Staffan Nygren. Copyright: Norrbottens museum.

Fotograf och Copyright: Norrbottens museum.

ARKEOLOGISKA UTGRÄVNINGAR visar att jägar- och samlarkulturer i nordligaste Sverige hade kunskaper som man tidigare trodde bara fanns hos antikens romare. Utgrävningarna har gjorts i Sangis, mellan Kalix och Torneå, och Vivungi cirka 15 mil från Pajala.

– Tidigare har fynd av järn och stål i jägar- och samlarkulturer

tolkats som importvaror. Men vi har kunnat visa att de som levde

i dessa trakter själva behärskade tekniker som man trodde kom till Sverige först med bergsmännen på 1600-talet, berättar Kristina Söderholm, projektledare och professor i teknikhistoria vid Luleå tekniska universitet.

VID UTGRÄVNINGARNA har man funnit så kallade blästugnar, med vilka man kan framställa smidbart stål. Man har även funnit yxor och

arta utan Kaunis Iron”

boende i Kaunisvaara.

Foto: Joel Henriksson

Pavlina Novakova i sin pralinverkstad på Tornedalsvägen i centrala Pajala.

Foto: Joel Henriksson

Sanne Kangas hade sedan länge planerat att hennes tatueringstudio skulle heta Skrotgården.

Foto: Joel Henriksson

Gruvan gav både hopp och jobb till många och vi bestämde oss för att fortsätta livet här.

PAVLINA NOVAKOVA, SWEETS TREATS BY PAVLI.

– Den har en fyllning av ganache med 65 procent choklad från Felchin och mandel, kakaonibs i botten och ett skal av mörk choklad. Den ska

kännas som malmen! säger hon. Pralinen finns att köpa både i butik och i påsar som säljs av Evelina Woronin i Järngrillen. ○

knivar tillverkade i flera lager stål och järn med olika egenskaper som ökar verktygens hållbarhet och skärförmåga. En av yxorna hör till de äldsta exemplen på temperaturbehandlade stålföremål som har hittats i norra Europa.

Arkeometallurger från Uppsala universitet har gjort kemiska analyser av fynden som visar att järnmalm kommer från sjöar och myrar i regionen. Analyserna

Kristina Söderholm, Luleå tekniska universitet och Carina Bennerhag, Norrbottens museum.

visar också att man använt sig av olika malmkällor för att framställa järn med olika kvaliteter. Exempelvis var jägar- och samlarkulturen i området väl medveten om att järnmalm med höga halter av mangan ger ett hårt kolstål som passar bra för skärande eggar.

DET MESTA PEKAR PÅ att fynden bara är toppen på ett isberg och att man kommer att finna fler

liknande fynd i hela den nordliga fennoskandiska regionen.

– Fast man haft dem framför ögonen har man länge ignorerat fynd längre norrut bara för att de inte stämmer in i den gängse bilden. Spridningen av de här kunskaperna var inte en oåterkallelig process som svepte över Europa från söder till norr. Vi tror att upptagandet av järnhanteringen var ett aktivt val som styrdes av vilka

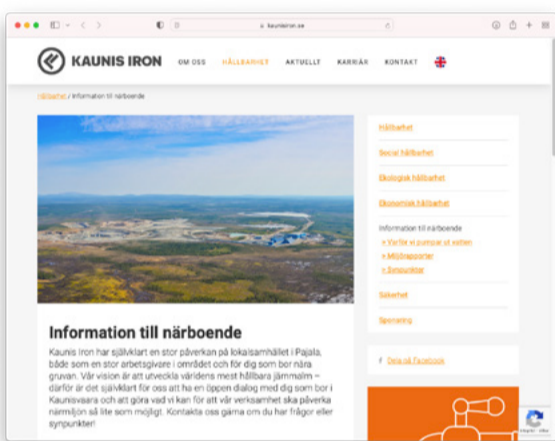
nätverk man ingick i. Järnhanteringen i norr kan alltså vara äldre eller samtida med den i söder, säger Carina Bennerhag, arkeolog vid Norrbottens museum och doktorand i historia vid Luleå tekniska universitet med Kristina Söderholm som handledare. ○

Här finns mer information och länkar om projektet:

MER INFORMATION PÅ WEBBEN

Kaunis Iron har en stor påverkan på lokalsamhället i Pajalaområdet då vi är en betydande arbetsgivare och ett större företag som köper varor och tjänster lokalt för miljonbelopp varje år. Det ställer förstås krav på oss. Att vi tar ett tydligt ansvar för hur vi agerar och att vi har en nära dialog med lokalsamhället.

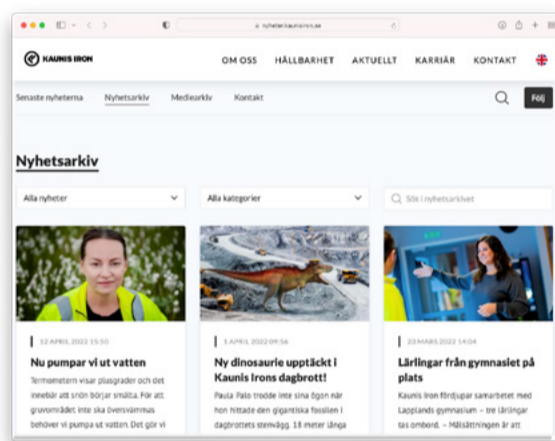

Information till närboende!

Vi vill ha en öppen dialog med dig som bor i Kaunisvaara och göra vad vi kan för att vår verksamhet ska påverka närmiljön så lite som möjligt. Kontakta oss gärna om du har frågor eller synpunkter och håll dig uppdaterad här:

[Kaunisiron.se/narboende](https://kaunisiron.se/narboende)

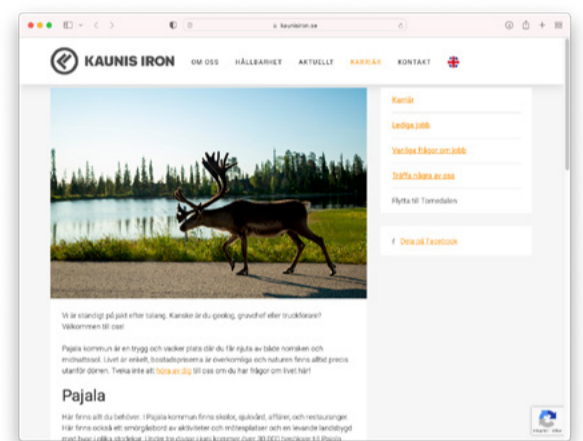

Håll dig uppdaterad!

Nyfiken på hur det går för oss som bolag? Här hittar du alltid senaste nytt. Vi berättar om tillståndsprocessen, om hur vi arbetar för en koldioxidfri gruva och om aktuella samarbeten.

kaunisiron.se/nyheter

Flytta till Tornedalen?

Kaunis Iron vill gärna rekrytera lokalt, men arbetslösheten är låg i Pajala och vissa kompetenser behöver vi locka till oss utifrån. Hjälps oss gärna genom att sprida information om livet i Pajala till de du tror kan vara intresserade.

[Kaunisiron.se/flytta](https://kaunisiron.se/flytta) [Kaunisiron.se/living](https://kaunisiron.se/living)

KONTAKT

Klas Dagertun, vd
klas.dagertun@kaunisiron.se

Åsa Allan, vice vd
asa.allan@kaunisiron.se

Sara Stridsman, HR-chef
sara.stridsman@kaunisiron.se

Lars Wallgren, logistikchef
lars.wallgren@kaunisiron.se

Dick Jonasson, platschef
dick.jonasson@kaunisiron.se

KAUNIS IRON

Huvudkontor i Pajala
Bert-Ove
Johannsons väg 8.
Kontor i Luleå
Stationsgatan 46.
Kontor i Junosuando
Kirunavägen 105.
Telefon 0978 – 27 27 27.
Mejl info@kaunisiron.se
kaunisiron.se

KAUNIS AKTUELLT

Ansvarig utgivare:
Klas Dagertun,
Kaunis Iron.
Redaktör:
Ronny Olovsson,
Frida Mörtzell och
Ellen Vikman Vinter.
Layout:
Peter Kemi, Vinter.
Tryckeri:
Tryck i Norrbotten.
Upplaga: 126 000 ex.